

Strandad och sönderslagit – merenkulun haasteita 1700-luvun Suomenlahdella

Mikko Huhtamies

Meriselitykset ja Pohjoisen sukelluskomppanian lähteet antavat elävän ja yksityiskohtaisen kuvan 1700-luvun merenkulusta Suomenlahdella. Laivat ottivat suuria riskejä liikkeessään aina jäiden tulon asti.

Valomajakoita oli lähinnä itäisen Suomenlahden saarilla ohjaamassa aluksia Pietarin suurkaupunkiin ja sieltä ulos. Kapteenit navigoivat kompassin ja luodin avulla mutta pystyivät myös arvioimaan etäisyyksiä valomajakoihin ja saariin.

Laivat olivat 1700-luvulla jo täysverisiä purjelaivoja, joissa oli monipuolinen säädettävä takila ja ne olivat periaatteessa vahvoja tammialuksia. Miehistöt olivat kokeneita, taitavia ja rohkeita merenkulkijoita.

Alusten suorituskyvyn raja tuli kuitenkin vastaan myrskyssä ja pimeässä. Moni alus joutui palaamaan takaisin kymmeniä mailleja kun vastatuuleen ei päästy etenemään. Laivoja törmäsi Suomen rannikon uloimpiin kiviin, usein samoissa paikoissa.

Sukelluskomppanian vakiosanastoa oli ilmaisu strandad och sönderslagit – rantaan ajanut ja palasiksi hajonnut.